

ΠΡΟΣ:

ΡΑΑΕΥ, Πειραιώς 118 64 Αθήνα

Υπόψη: κ. Αντιπροέδρου Κλάδου Ενέργειας, Δ. Φούρλαρη

ΘΕΜΑ: Δημόσια Διαβούλευση της ΡΑΑΕΥ επί του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ), για τα έτη 2025-2034**ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 684**

Αθήνα, 22.09.2025

Αξιότιμε κ. Αντιπρόεδρε,

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιρειών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ) επιθυμεί να καταθέσει τις εξής παρατηρήσεις, όσον αφορά το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ για την περίοδο 2025-2034:

1. Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ θα πρέπει να εκπονείται ανά διετία αντί για την έως τώρα ακολουθούμενη πρακτική που είναι η ετήσια εκπόνηση του ΔΠΑ. Αυτή η πρακτική άλλωστε ακολουθείται και από τον Ευρωπαϊκό Διαχειριστή ENTSO-E ο οποίος επεξεργάζεται και συντάσσει ανά διετία το Ten Year Network Development Plan (TYNDP). Επιπλέον, η ετήσια εκπόνηση ΔΠΑ από τον ΑΔΜΗΕ δημιουργεί σύγχυση ως προς το ποια κεντρικά ενεργειακά σενάρια λαμβάνονται υπόψη από τον Διαχειριστή και εάν αυτά είναι τα πλέον επικαιροποιημένα. Για παράδειγμα, το σχέδιο ΔΠΑ 2025-2034 λαμβάνει υπόψη την αναθεώρηση ΕΣΕΚ του Οκτωβρίου 2023 ενώ έκτοτε έχει μεσολαβήσει και το αναθεωρημένο ΕΣΕΚ που υποβλήθηκε από την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιανουάριο 2025. Επιπλέον, ο ΑΔΜΗΕ τροφοδοτεί σε ετήσια βάση τον ENTSO-E με στοιχεία για την εκπόνηση της ERAA (European Resource Adequacy Assessment) από τον Ευρωπαϊκό Διαχειριστή. Ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι και το ΔΠΑ του ΕΣΜΗΕ θα πρέπει να έχει ως σημείο εκκίνησης το σύνολο των παραδοχών που ο ίδιος ο ΑΔΜΗΕ υιοθετεί στο πλαίσιο της ERAA -προφανώς με έναν έλεγχο για το εύλογο κάθε υποσυνόλου παραδοχών που περιλαμβάνονται στην ERAA.
2. Στην ενότητα 2, που αφορά το ευρωπαϊκό διοικητικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, φαίνεται να μη λαμβάνεται υπόψη η πλέον πρόσφατη αναθεώρηση των βασικών νομοθετικών κειμένων που διέπουν τις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρισμού, δηλαδή της Οδηγίας 2019/944 και του Κανονισμού 2019/943. Η αναθεώρηση αυτών των δύο κειμένων έλαβε χώρα τον Ιούνιο 2024 και είναι πολύ σημαντική για την αγορά ηλεκτρισμού καθώς αναδεικνύει τις αγορές διαθέσιμης ισχύος σε δομικό λίθο του συνολικού σχεδιασμού της ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρισμού. Η πιθανή και αναμενόμενη δημιουργία μιας αγοράς διαθέσιμης ηλεκτρικής ισχύος και στην Ελλάδα, όπως ήδη λειτουργεί στην Ιταλία, το Βέλγιο, ή τη Γαλλία, θα έχει προφανώς επιπτώσεις

και στη βιωσιμότητα των μονάδων παραγωγής και αποθήκευσης, άρα και στο πώς θα πρέπει να αναπτυχθεί το Σύστημα Μεταφοράς στη διάρκεια του υπό θεώρηση χρονικού διαστήματος.

3. Στις ενότητες 2.4 και 5.5 γίνεται αναφορά στις Διεθνείς Διασυνδέσεις και τον βαθμό διασυνδεσιμότητας της χώρας μας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο βαθμός διασυνδεσιμότητας ήταν στο 4,8% το 2024. Το σχέδιο ΔΠΑ αναφέρει (σελ. 64) ότι το 2025 είναι στο 5,7% και το 2030 θα είναι στο 7,9%. Περίπου δηλαδή στο μισό από τον θεσμοθετημένο στόχο του 15% με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999. Αυτό οφείλεται στην περιορισμένη μεταφορική ικανότητα μεταξύ της Ελλάδας και άλλων Κρατών-Μελών της ΕΕ. Για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητο να επιταχύνει ο ΑΔΜΗΕ τις ενέργειες που αφορούν την ηλεκτρική λεωφόρο για τη σύνδεση της Ελλάδας με την Κεντρική Ευρώπη. Άλλωστε, αυτό το έργο μπορεί κάλλιστα να ενταχθεί στο σημείο 8 των οκτώ προτεραιοτήτων που έθεσε πριν μερικές εβδομάδες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τα ενεργειακά δίκτυα (energy highways) και τη διόρθωση των σημαντικότερων προβλημάτων συμφόρησης (bottleneck) που υφίστανται κατά τη μεταφορά ενέργειας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προβλήματα που δεν επιτρέπουν τη δημιουργία μιας πραγματικά ενιαίας εσωτερικής αγοράς ενέργειας και οδηγούν τόσο σε αύξηση κόστους όσο και σε μείωση του επιπέδου ασφάλειας εφοδιασμού.

Σχετικά με τα συγκεκριμένα έργα διεθνών διασυνδέσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ΔΠΑ, οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι η πρόβλεψη του ΑΔΜΗΕ για λειτουργία της διασύνδεσης Ελλάδα-Αίγυπτος σε 4,5 χρόνια από σήμερα είναι εξαιρετικά αισιόδοξη —και δεν προέρχεται από τον ίδιο τον ΑΔΜΗΕ αλλά από τον τωρινό Project Promoter— και μάλλον δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως το πιθανότερο σενάριο για να αποτυπωθεί σε ένα κείμενο όπως το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ. Επίσης, η εκτίμηση του ΑΔΜΗΕ για μεταφορική ικανότητα περί των 600 MW στη διασύνδεση Ελλάδα-Τουρκία δεν ευθυγραμμίζεται ούτε με την παρούσα κατάσταση ούτε και με τις προοπτικές αύξησης της μεταφορικής ικανότητας στην εν λόγω διασύνδεση.

4. Η ιδιαίτερη σημασία που φαίνεται να αποδίδει ο ΑΔΜΗΕ στην ενσωμάτωση μονάδων αποθήκευσης στο Σύστημα Μεταφοράς, όπως δείχνουν οι εκτενείς αναφορές στα πλεονεκτήματα αυτών των μονάδων στην ενότητα 2.6 του ΔΠΑ, δεν συνάδει με τους ρυθμούς έκδοσης Προσφορών Όρων Σύνδεσης σε μονάδες αποθήκευσης από τον ΑΔΜΗΕ. Συγκεκριμένα, με βάση τη δημοσιευμένη λίστα του Απριλίου 2025, έχουν εκδοθεί λιγότερες από 30 προσφορές σύνδεσης με συνολική ισχύ λιγότερη από 900 MW. Γνωρίζοντας ότι μόνο ένα κλάσμα των έργων ΑΠΕ και αποθήκευσης με προσφορά όρων σύνδεσης υλοποιείται, γίνεται κατανοητό ότι θα πρέπει να επιταχυνθεί η διαδικασία έκδοσης προσφορών όρων σύνδεσης σε σταθμούς αποθήκευσης που συνδέονται στο ΕΣΜΗΕ. Έτσι ώστε να υπάρχει επαρκής αποθηκευτική ισχύς για να λειτουργεί εύρυθμα το Σύστημα, να μειωθεί η ποσότητα περικοπών στην παραγωγή έργων ΑΠΕ και το συνολικό κόστος στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού.
5. Σχετικά με την πρόβλεψη για τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας για την περίοδο μέχρι το 2035, είναι απαραίτητο να δοθούν περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά ενεργοβόρες

δραστηριότητες, για παράδειγμα η λειτουργία μερικών ή περισσότερων data center. Εάν τα σχέδια που ανακοινώνονται, στο πλαίσιο και κυβερνητικών εξαγγελιών, υλοποιηθούν τότε είναι προφανές ότι η ζήτηση θα τείνει προς το ανώτερο σενάριο. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη, ότι η Ελλάδα δεν είναι πλέον χώρας εισαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας αλλά εξαγωγής. Αυτή η τάση είναι πιθανό να διατηρηθεί σε όλη τη διάρκεια που καλύπτει το παρόν ΔΠΑ. Άρα το μέγεθος που εξετάζεται δεν θα πρέπει να είναι η συνολική καθαρή ζήτηση αλλά η εγχώρια ζήτηση συν τις εξαγωγές. Αυτό άλλωστε το μέγεθος παρουσιάζεται και από τον ίδιο τον ΑΔΜΗΕ στα Μηνιαία Δελτία Ενέργειας που εκδίδει.

6. Από το υπό διαβούλευση σχέδιο ΔΠΑ απουσιάζει οποιαδήποτε ενότητα που να αναφέρεται στα δεδομένα και τον προγραμματισμό της Αγοράς Εξισορρόπησης. Σε παλιότερα Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ υπήρχαν σχετικές ενότητες. Η ελληνική Αγορά Εξισορρόπησης και η σύζευξή της με τις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την ομαλή και ευσταθή λειτουργία του ΕΣΜΗΕ υπό οιοσδήποτε συνθήκες —και ειδικά σε ένα περιβάλλον με πολύ μεγάλη διείσδυση από διαλείπουσες ανανεώσιμες πηγές, όπως αυτό που περιγράφεται τόσο στο ΔΠΑ όσο και, γενικότερα, στο ΕΣΕΚ.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Στάμτσης
Γενικός Διευθυντής